

VOORAF

Dick de Jong

In deze uitgave leest u meer over de vorderingen van de samenwerking tussen de Krimpenerwaard en de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden. Ook dat alles nog officieel moet worden 'beklonken'. De maatschappij om ons heen blijft zich ontwikkelen. Naar een situatie waarin organisaties als Boerderij & Erf Alblasserwaard-Vijfheerenlanden onmisbaar zijn om hetgeen uit het verleden nog rest in stand te houden voor onze kinderen. Een boei-ende uitdaging!

DE KOE IN DE LITERATUUR

OP EEN KOE

Een koe beluistert zondags trouw
De dominee van Hazerswou.
'Zijn woorden', zegt het beest bewogen,
'gaan wel wat boven mijn vermogen,
maar zondagsmiddags na de kerk
kauw ik ze altijd nog eens herk.'

Naar: Kees Stip

DIERENNAMEN: VARKEN

Een voor andere zaken veel gebruikte dierennaam is die van het varken. En dan voornamelijk in de bouwnijverheid. Soms alleen het mannetjesvarken, de beer. Niet te verwarren met de bruine beer. Hier een opsomming van de benamingen:

Koperprent uit 1538 van Sebald Beham (1500-1550)

- Een steen in metselwerk (ook wel in straatwerk) met een ongewenste afwijking. Vaak zijn die dan 'pas' (passend) gemaakt om de muur of het straatwerk waterpas of 'recht' te laten lopen.
- In bepaalde delen van Nederland heet een heiblok ook wel varken (of beer).
- Een veeger, gebruikt bij het schoonmaken van nieuw metselwerk. Denk aan de veeger die hoort bij een 'veeger (of stoffer) en blik'. Vroeger noemde men dat 'varken en blik'. Die veeger lijkt wel wat op een varken en was van oorsprong van varkenshaar voorzien.
- In de aannemerij werden vroeger nogal wat schaven gebruikt. Alle houtwerk moest ter plaatse 'pas' worden gemaakt. Een aantal specifieke schaven wordt varken (of beer) genoemd. Zoals een veerploeg of verstelbare ploegschaaf (waarmee messing en groef wordt geschaafd; messing en groef zorgen ervoor dat de planken 'naadloos' op elkaar aansluiten; de messing valt in de groef) en een grondschaaf (bedoeld om 'nesten' of sleuven in trappbomen te schaven).
- Een 'zijdelings snijdende overzijschaaf' en een 'overzijboerschaaf' (beide bedoeld om kloostersponningen te maken).
- Een varken- of daskwast (blokkwast met varkenshaar).
- Varkensgrendels (eenvoudige poortgrendels, die vroeger in varkenshokken werden gebruikt).
- Varkensbankjes (waarop planken of rijgoten worden gelegd bij het handmatig storten van bijvoorbeeld beton).
- Tenslotte is er nog de varkensrug. Het betonnen element met ronde bovenkant, zoals grondscheiding op parkeerplaatsen.

SAMENWERKING KRIMPENERWAARD

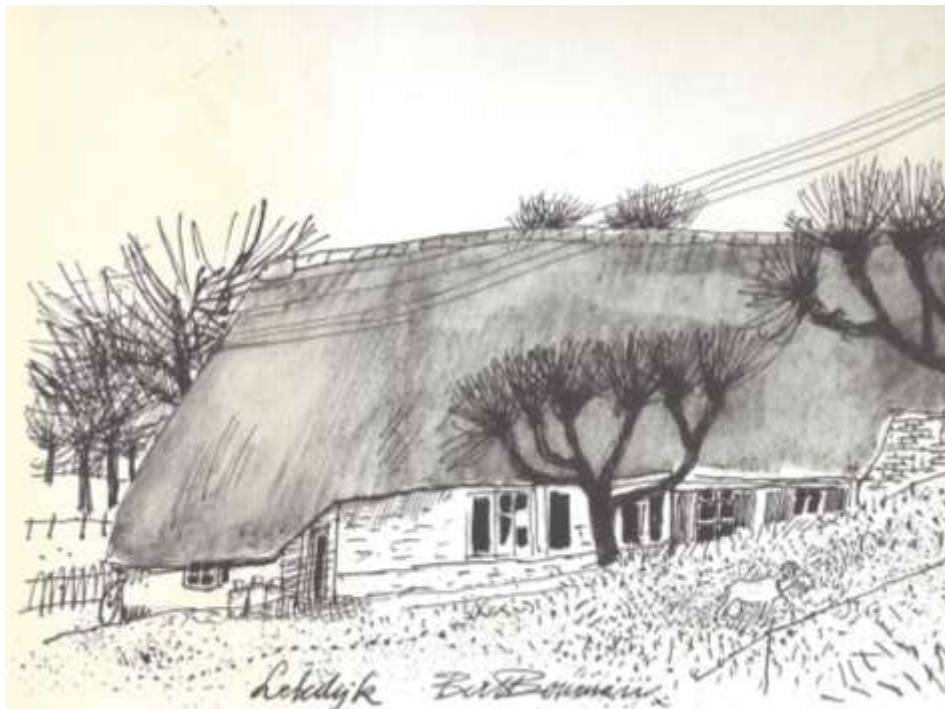
Dick de Jong

INLEIDING

Schaalvergroting is aan de orde van de dag. Ook wij als regionale stichting gaan ons op dat pad begeven. Om hiermee krachten te kunnen bundelen ten gunste van de organisatie en de realisatie van de doelstellingen.

Al meerdere keren bent u geïnformeerd over een samenwerking van onze op de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden gerichte organisatie met de Krimpenerwaard. Intussen zijn de stappen om daadwerkelijk hiertoe te komen zover gevorderd, dat 'het nieuwe gebied' ook in deze nieuwsbrief op een nadrukkelijke aandacht mag rekenen.

De samenwerking, in welke vorm dat uiteindelijk ook staat te gebeuren, zal ook op diverse andere terreinen merkbaar worden. Daartoe zullen we als bestuur, samen met de betrokkenen uit de Krimpenerwaard de komende tijd aandacht, energie en tijd moeten steken.

Eigenlijk zien we zowel aan de noord- als aan de zuidkant van de Lek dezelfde soort dijkboerderijen.

VOORBEREIDINGSGROEP

In eerste instantie heeft Aad van der Meijden vanuit de Krimpenerwaard de contacten gelegd. Hij heeft vervolgens een aantal vergaderingen van het bestuur bijgewoond ter nadere kennismaking. Daarna is er een werkgroep ingesteld. Intussen zijn de volgende stappen al redelijk in beeld.

Gedacht wordt aan een samenwerking, waarbij de Krimpenerwaard volwaardig onderdeel van de stichting wordt. Dat behelst een nieuwe naam, nieuwe statuten, een nieuw bestuur, een goede en reële planning, een financieel plan en een actieplan om uiteindelijk zo goed mogelijk de activiteiten van de beide gebieden bij elkaar in te weven. Belangrijk hierbij is het werven van begunstigers in het nieuwe werkgebied, maar nadrukkelijk ook in het bestaande gebied. Boerderij & Erf A-V mag niet tussen de oren wegzakken... Continue publiciteit blijft noodzakelijk!

ORGANISATORISCH GEZIEN

De plek van Boerderij & Erf in de regionale samenleving is er nadrukkelijk een van bottom-up. Landelijk gezien zijn de meeste boerderij-instellingen provinciaal ingericht. Zuid-Holland is een opvallende uitzondering op de provinciale organisatie. Hier is een Boerderijenstichting Zuid-Holland, een Stichting Landelijk Erfgoed Hoeksche Waard en de Stichting Boerderij & Erf Alblasserwaard-Vijfheerenlanden. Daarnaast zijn er ook boerderij-activiteiten bij historische en landschapsverenigingen.

Nieuw is de betrokkenheid van de Krimpenerwaard. Op dit moment ligt de betrokkenheid bij 'de boerderij' daar nog bij de historische verenigingen. Die zijn aangesloten bij een overkoepelende organisatie, de Stichting Cultuur Historisch Overleg Krimpenerwaard (SCHOK). Dit is een overlegorgaan van de plaatselijke historische verenigingen en het streekmuseum Krimpenerwaard. Aan onze kant van de Lek is er ook een dergelijk overlegorgaan, maar dat heeft geen juridische status: het Historisch Overleg Alblasserwaard-Vijfheerenlanden (HOAV). Voor de musea is er een eigen overlegorgaan, eveneens geen rechtspersoon, het Regionaal Museum-overleg A-0V.

Koeien in Bergambacht.

Langs de Vlist.

HET GEBIED VAN DE KRIMPENERWAARD

Op internet staat te lezen: Het erfgoed en de historie van de Krimpenerwaard zijn het waard om te behouden. Het landschap is sinds de middeleeuwen weinig veranderd. Er is veel te zien. Ondanks dat er veel erfgoed verdwenen is zijn er oude boerderijen, kerken, molens, gemalen en watertorens te bewonderen. De steden en dorpen zijn een bezoek waard om de cultuur en de geschiedenis van de Krimpenerwaard te ervaren. Er zijn hier vele historische verenigingen, musea en werkgroepen actief.

Het project 'Erfgoed met een verhaal', wordt voortgezet door de Stichting Cultuur Historisch Overleg Krimpenerwaard (SCHOK) om de inwoners en de bezoekers zich meer bewust te laten worden van al dit moois.

De doelstellingen van SCHOK zijn:

1. Bevorderen van het onderlinge contact en de samenwerking van de participanten en het coördineren van eventuele gezamenlijke activiteiten.
2. Het bevorderen van een brede belangstelling voor de geschiedenis van de Krimpenerwaard.
3. Het behouden van het cultuur-historisch erfgoed in de Krimpenerwaard.

REACTIES

NAMEN VAN BOERDERIJEN

Weverwijk 18, in erbarmelijke staat...

De heer Kees van Beek uit Maassluis reageerde op het artikel in nummer 43 met de volgende informatie over de boerderij met de naam Decennia-stee, Weverwijk 18 te Leerbroek.

Deze hofstede is in 1970 door de familie Van Beek aangekocht en verkeerde toen in erbarmelijke staat. De nieuwe eigenaren waren jong en zagen 'het wel zitten'.

Het opknappen zou een project van tien jaar worden, een decennium.

Daarom kreeg de boerderij de naam Decennia-stee. De latere eigenaar, familie Vendricht, heeft de verbouwing afgemaakt tot de huidige staat en dat is het aanzien waard. Deze laatste fase van de verbouwing heeft nog eens zo'n 15 jaar geduurd. Het is dus wel duidelijk dat de naam Decennia-stee de lading goed dekt!

GEbruik VAN HOUT

Van A. van Huuksloot kregen we eerder dit jaar de volgende reactie over het hergebruik van hout: In de boerderij van zijn schoonouders staat een balk (een gebintstijl), zoals is afgebeeld op bladzijde 4 van het februarinummer. Dat is een oude molenwiek. Dat is te zien aan de plaatsen waar de latten gezeten hebben voor de wieken, het hekwerk.

Aan de boerderij is veel verbouwd maar van de balken op de zolder is nog redelijk nog wat origineel. Van de ooit 10.000 molens zijn er 9.000 gesloopt en veel hout zal wel hergebruikt zijn, net als in bovenstaande boerderij.

Opmerking van de redactie: Toentertijd was het component werk veel goedkoper dan het component materiaal, zodat iets passend maken voor een tweede leven heel veel voorkwam.

JAARVERSLAG 2016

Paul Eikelenboom 18.04.2017

Het Bestuur van de Stichting Boerderij en Erf Alblasserwaard/Vijfheerenlanden bestond bij de aanvang van het Stichtingsjaar uit: Kees Bakker (voorzitter), Arie Basa (vicevoorzitter), Paul Eikelenboom (secretaris), Cees van Vugt (penningmeester) en de leden Sheila van den Berg, Nel Hakkesteegt, Dick de Jong en Jan Brandwijk. Adviseurs zijn Piet den Hertog en Jans Bos. In de loop van het jaar bezocht ook Aad van der Meijden van het SCHOK uit de Krimpenerwaard de vergaderingen.

De Stichting kent enkele werkgroepen:

Advies en Voorlichting, waarin zitting hebben Piet den Hertog (voorzitter), Meine Mollema, Anke de Ridder, Elly Schep, Rien van den Tooren en Teus Koorevaar.

De Werkgroep vergaderde in 2016 vier maal, steeds ten huize van Meine Mollema.

Wat is ons landschap toch mooi.

Boerenerven, waarin zitting hebben Nel Hakkesteegt, Jannie Bakker, Joke Karelse, Wil Kortleve, Tineke Schakel, Marga Starrrenburg en Joke Vonk. De werkgroep richt zich met name op de verzorging van de expositie in Streekcentrum 't Liesveld in Groot-Ammers, waar dit keer het boerenleven en -werk centraal stond. Momenteel is men bezig de namen van de boerderijen in kaart te brengen.

PR, bestaande uit Sheila van den Berg, Dick de Jong en Paul Eikelenboom. Deze groep houdt zich voornamelijk bezig met de uitgave van een halfjaarlijkse papieren Nieuwsbrief, een maandelijks digitale Nieuwsbrief, beide onder redactie van Dick de Jong, en andere publicitaire activiteiten, waaronder de website en de Facebookpagina.

Ledental Het aantal leden daalde van 251 naar 228. Helaas in de meeste gevallen door overlijden of verhuizing. Binnen het bestuur is uitvoerig gesproken over acties om het ledental weer te verhogen, inmiddels zijn deze gestart en is het ledental weer toegenomen tot 235.

Het Dagelijks Bestuur vergaderde in 2016 vijf maal in het Streekcentrum Het Liesveld, ook het Algemeen Bestuur kwam vijf maal bijeen, zij vergaderde in Museum De Koperen Knop.

Correspondentie Er werden in 2016 516 berichten per post of per e-mail ontvangen. 75 keer werd een bericht verstuurd.

Er werden 13 Nieuwsbrieven verstuurd, waarvan 2 op papier en 11 digitaal.

Het Masterplan Behoud Agrarisch Erfgoed Alblasserwaard-Vijfheerenlanden 2011-2015 is afgesloten. Na bezwaar tegen een gedeeltelijk inhouding door de Provincie Zuid-Holland met name door onze penningmeester bij de bezwarencommissie is dit alsnog toegewezen en is het totaal subsidiabele bedrag van € 44.000 ontvangen.

Voor het nieuwe Leaderproject (Polders met Waarden 2017-2020) hadden we ons kandidaat gesteld tezamen met gebieden Krimpenerwaard en Gouwe Wiericke. Projectleider Dick de Jong had hiervoor een Digitaal Projectplan geschreven. Helaas is dit Projectplan niet toegewezen. Het bestuur beraadt zich nog op participatie in andere projecten.

Secretaris Paul Eikelenboom van de Stichting en lid van de werkgroep Advies en Voorlichting Teus Koorevaar hebben zitting in een werkgroep die op verzoek van de gemeente Molenwaard een Cultuurhistorische Waardenkaart heeft samengesteld.

Op de **voorjaarsvergadering** gaf onze vicevoorzitter Arie Bassa een presentatie over de boerderijen in ons gebied. Deze presentatie wordt inmiddels ook bij andere organisaties, zoals historische- en vrouwenverenigingen, gegeven.

52 leden maakten de jaarlijkse **najaarsexcursie**, die dit keer begon in Benschop, in de Boerderij van het jaar van de Provincie Utrecht, vervolgde met een bustocht met uitleg langs Lopikerwaardse boerderijen en eindigde bij het natuurhistorisch museum de Wielewaal in Willige Langerak.

PR Bestuurslid Dick de Jong is momenteel bezig een boek over het boerenleven in het begin van de vorige eeuw samen te stellen. Aan een oproep om foto's uit die

tijd is breed gehoor gegeven. In ons archief zijn er inmiddels enkele honderden gescande foto's, die periodiek ook op de site worden gezet.

Er is een nieuwe **flyer** ontworpen en verspreid, we hopen hiermee weer nieuwe leden/begunstigers te kunnen benaderen.

In de loop van het jaar zijn alle bekende gegevens van de boerderijen in de AV in een bestand op de **beeldbank** gezet en is het mogelijk gemaakt om deze gegevens op de website bij het aanklikken van de foto van de boerderij inzichtelijk te maken. Aan alle boerderijbezitters/bewoners is per e-mail gevraagd dit op juistheid te controleren. Hierop is een aantal reacties ontvangen en verwerkt.

Onze Stichting had onder leiding van Sheila van den Berg weer een mooie stand met prijsvraag op de jaarlijkse **Fokveedag** begin oktober.

Ook heeft onze Stichting zich intensief bezighouden met het protest tegen de afschaffing van de fiscale aftrek op onderhoud van rijksmonumentale panden, in ons geval boerderijen. Petities zijn ondertekend, Kamerleden en minister aangeschreven, B&W's van gemeenten in de AV ingelicht. Al onze leden en ook ons bekende boerderijbewoners hebben wij hiervan per e-mail in kennis gesteld. Inmiddels is het voorstel door de minister teruggenomen. De brief van de minister hebben we aan de leden gemaïld en ook op de website gepubliceerd.

Onze werkgroep Advies en Voorlichting heeft weer een aantal vragen en verzoeken van boerderijbezitters behandeld en beantwoord.

Er is een eerste overleg gestart over samenwerking (samengaan) van onze Stichting met belangenorganisaties in de Krimpenerwaard, verenigd in het SCHOK.

Op 21 januari is weer de zogenoemde Pluim uitgereikt. Het bestuur heeft uit een aantal voordrachten van de Werkgroep Advies en Voorlichting een keuze gemaakt. Hieraan is zowel op de website als in de regionale pers ruim aandacht besteed.

Op 12 februari hadden we weer de jaarlijkse avond voor de kaderleden.

Helaas is ons dit jaar een tweetal prominente leden ontvallen. Zowel Huib de Kok, schrijver van het standaardwerk Boer en Boerderij, als Johan Karelse, waren vanaf de oprichting bij ons betrokken en door hun kennis van de materie van onschatbare waarde voor onze Stichting.

Zoals u kunt lezen is er weer veel werk verzet, maar zijn er, ook in 2017, nog veel zaken te doen.

Helpt u ons daarbij door het werven van leden/begunstigers of wellicht wilt u zelf een steentje bijdragen aan het behoud van het karakteristieke Agrarisch Erfgoed in onze streek.

ADVERTENTIES

Er is een beperkte ruimte in deze nieuwsbrief voor het plaatsen van een advertentie. Informatie meer bij het secretariaat voor de mogelijkheden.

KOOL & VAN DEN TOREN
- deskundig
- betrouwbaar
- persoonlijk

Dé makelaardij van de Alblasserwaard

Directieadres: Sluis 57 • 2964 AT Groot-Ammer • 0184 661425 • info@koolvandentoren.nl

De Koning & Wiltzer
Wij zijn als makelaar gespecialiseerd in "Vrustaand Wonen"

Regelmatig verkopen wij ook monumentale boerderijen. Wij vinden het belangrijk dat een koper "gevoel" heeft. Bij de aankoop van zo'n boerderij. Als koper en verkoper samen belangstelling hebben voor oude details, is een voorspoedige verkoop vaak het resultaat.

Wilt u uw boerderij verkopen?
Neem dan vrijblijvend contact met ons op.

De Koning & Wiltzer
Bosveld 32, 3946 LD Ploeter
Telefoon: 0348 - 342 204
Winkel 3A, 6524 AP Landgraaf
Telefoon: 0348 - 308 204

www.koningwiltzer.nl

REDACTIE & SAMENSTELLING Dick de Jong - Bureau Tekstwerk - met dank aan Jenny Mollema-Gons
redactieadres: Buitendams 51, 3371 BA Hardinxveld-Giessendam, 06-22845889, djdejong@planet.nl
FOTO'S: Collectie Boerderij & Erf, Bureau Tekstwerk en anderen.

DE UITSMIJTER

Het is helaas niet altijd 'zorg voor', maar vaak ook 'zorg over' iets van de boerencultuur, zoals blijkt uit deze foto, die enkele maanden terug werd gemaakt langs de Voordijk in Schelluinen.

BOERDERIJ & ERF
alblasserwaard - vijfheerenlanden

secretariaat Sluis 57 | 2964 AT Groot-Ammer | 0184-661425/06-53759618
secretaraat@boerderijenerf.nl | www.boerderijenerf.nl